

Sygn. akt VII U 772/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Monika Roslan-Karasińska
Protokolant:	sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 lutego 2019 r. w Warszawie

sprawy A. A.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o odsetki oraz o zadośćuczynienie

na skutek odwołania A. A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 27 kwietnia 2018 r., nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 27 kwietnia 2018 r., nr (...) w ten sposób, że przyznaje odwołującej A. A. prawo do odsetek z tytułu wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1 kwietnia 2013 r. do 16 września 2013 r.,

2. sprawę w zakresie żądania zadośćuczynienia w kwocie 15.000,00 zł (piętnaście tysięcy złotych) przekazuje Sądowi Rejonowemu (...) I Wydziałowi Cywilnemu jako właściwemu rzeczowo i miejscowo.

Sygn. akt VII U 772/18

UZASADNIENIE

W dniu 01 czerwca 2018 r. **A. A.** wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 27 kwietnia 2018 r., znak:(...)w przedmiocie odmowy przyznania na jej rzecz prawa do wypłaty odsetek od świadczenia rentowego za okres od dnia 01 kwietnia 2013 r. do dnia 16 września 2013 r.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, że od dnia 22 maja 2010 r., czyli od dnia, w którym uległa wypadkowi, jest osobą całkowicie niezdolną do pracy, a od lutego 2018 r. całkowicie niezdolną do pracy i samodzielnej egzystencji. Od początku leczy się na te same schorzenia, a główną przyczyną jej stanu zdrowia jest uszkodzenie kręgosłupa i jego struktur. Stan ten ulega pogorszeniu. Wypłata zaległego świadczenia została zrealizowana w dniu 15 maja 2018 r., pomimo tego, że pierwszy wniosek o wypłatę został złożony w dniu 29 grudnia 2017 r., co było związane z Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie II Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Drugi wniosek został złożony w dniu 29 marca 2018 r. Do wypłaty zasądzonego w dniu 8 kwietnia 2016 r. świadczenia doszło po ponad

dwóch latach od wydania wyroku. Ubezpieczona dodała, że w jej ocenie Zakład Ubezpieczeń Społecznych celowo nie wypłacał jej świadczenia, a następnie opóźniał realizację wyroku poprzez odmówienie wypłaty odsetek nie za zwłokę a za celową opieszałość. Ubezpieczona podniosła także, że działania organu rentowego mają bezpośredni wpływ na pogarszanie się jej stanu zdrowia. Zakład Ubezpieczeń Społecznych ponosi pełną odpowiedzialność za zaistniałą sytuację potwierdzając to wydawaniem orzeczeń i opinii, świadczących o tym, że jest ona osobą całkowicie niezdolną do pracy od dnia wypadku tj. od dnia 22 maja 2010 r. i samodzielnej egzystencji od lutego 2018 r. W tym stanie rzeczy odwołująca zaskarżyła w całości wydaną decyzję i wniosła o jej zmianę poprzez przyznanie prawa do wypłaty odsetek za ww. okres. Ponadto wniosła o przyznanie na jej rzecz zadośćuczynienia za lata umyślnego przedłużania procesu i wypłaty całości zasądzonych świadczeń w kwocie 15.000 zł (odwołanie z dnia 01 czerwca 2018 r. k. 3-4 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...)**Oddział w W.** w odpowiedzi na odwołanie z dnia 21 czerwca 2018 r. wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że decyzją z dnia 27 kwietnia 2018 r., znak: (...)odmówił ubezpieczonej przyznania odsetek z tytułu wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia 16 września 2013 r., przyznanej wyrokiem Sądu z dnia 8 kwietnia 2016 r. W uzasadnieniu decyzji organ wyjaśnił, że zgodnie z ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz.39), jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia jest obowiązany do wypłaty odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności. Organ rentowy powołał się na art. 118 ustawy emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w myśl którego organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że podstawą do wydania decyzji z dnia 27 kwietnia 2018 r. o przyznaniu od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia 16 września 2013 r. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy był prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 19 grudnia 2017 r., sygn. akt III AUa 1030/16, który wpłynął do organu rentowego wraz z aktami sprawy w dniu 19 kwietnia 2018 r. Wypłata należnego wyrównania została zrealizowana w dniu 15 maja 2018 r. - w ustawowym terminie. Organ rentowy dodał, że w sentencji wyroku organ odwoławczy nie wskazał odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za opóźnienie w przyznaniu i wypłacie świadczenia emerytalnego. Organ rentowy wyjaśnił, że informował ubezpieczoną o tym, że w związku z wnioskiem o wypłatę odsetek termin wydania decyzji uległ przesunięciu do czasu wpływu akt z Sądu Apelacyjnego wraz z prawomocnym wyrokiem Sądu, a decyzja zostanie wydana w terminie 30 dni od otrzymania przedmiotowego wyroku. W ocenie organu rentowego decyzja z dnia 17 kwietnia 2018 r., znak: I/15/045044805 jest prawidłowa, a odwołanie ubezpieczonej bezzasadne. Organ rentowy podkreślił, że w dniu 8 kwietnia 2016 r. został wydany wyrok Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. akt VII U 1638/13, którym zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 01 kwietnia 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2015 r. Organ rentowy złożył apelację od wskazanego wyroku, zaskarżając go w części przyznającej ubezpieczonej prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w okresie od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia 16 września 2013 r. W pozostałej części wyrok został wykonany przez organ rentowy. Po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 grudnia 2017 r. sprawy na skutek apelacji organu rentowego, Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił apelację. Prawomocny wyrok z uzasadnieniem wpłynął do organu rentowego w dniu 19 kwietnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych dodał, że biorąc pod uwagę datę wpływu, termin zapłaty należnego wyrównania oraz powołane w odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonej przepisy prawa, należy uznać, że wypłata została zrealizowana w ustawowym terminie (odpowiedź na odwołanie z dnia 21 czerwca 2018 r. k. 17-18 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. A., urodzona w dniu (...), z zawodu socjolog, do dnia 2 maja 2012 r. pobierała świadczenie rehabilitacyjne (decyzja ZUS z dnia 15 maja 2012 r. k. 95 a.r. tom I). Od dnia 3 maja 2012 r. do dnia 31 marca 2013 r. pobierała rentę z tytułu okresowej całkowitej niezdolności do pracy (decyzja z dnia 15 maja 2012 r. k. 95 a.r. tom I oraz z dnia 19 listopada 2012 r. k. 179/178 a.r. tom I).

W dniu 27 marca 2013 r. skierowała wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek z dnia 27 marca 2013 r. k. 185 a.r. tom I). Wobec zainicjowania przez ZUS postępowania administracyjnego, ubezpieczona została skierowana na badanie do Lekarza Orzecznika ZUS, który po przeprowadzeniu badania wydał orzeczenie z dnia 19 kwietnia 2013 r., stwierdzające, że wnioskodawczyni nie jest niezdolna do pracy. Następnie sprawa została skierowana do rozpatrzenia przez Komisję Lekarską ZUS w związku z wniesieniem sprzeciwu przez odwołującą. W dniu 20 maja 2013 r. Lekarz Orzecznik ZUS wydał orzeczenie, w którym ustalił po przeprowadzeniu bezpośredniego badania i dokonaniu analizy dokumentacji medycznej, że A. A. nie jest niezdolna do pracy. Organ rentowy, opierając się na wskazanym orzeczeniu, wydał decyzję znak: (...) - 1/20, w której odmówił odwołującej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Ubezpieczona A. A. odwołała się od w/w decyzji. W toku postępowania odwoławczego, w dniu 17 marca 2014 r. złożyła kolejny wniosek o przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (k. 1 a.r. tom II). Orzeczeniem z dnia 16 maja 2014 r. Lekarz Orzecznik ZUS uznał odwołującą się za całkowicie niezdolną do pracy do dnia 31 maja 2015 r. Całkowita niezdolność do pracy powstała od dnia 17 września 2013 r. (orzeczenie k. 19 a.r. tom II). Decyzją z dnia 3 czerwca 2014 r. przyznano odwołującej prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 marca 2014 r. do dnia 31 maja 2015 r. (decyzja - k. 75 tom II a.r.). W dniu 12 maja 2015 r. odwołująca złożyła kolejny wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy (wniosek k. 75 tom II akt rentowych). Decyzją z dnia 1 lipca 2015 r. podjęto wypłatę renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy do dnia 31 grudnia 2015 r. (decyzja k. 81 tom II akt rentowych). Odwołująca nadal korzysta z prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (okoliczność bezsporna).

W toku postępowania sądowego, dopuszczono dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy specjalistów: neurochirurga, neurologa i ortopedy w celu ustalenia, czy odwołująca utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, czy jest to niezdolność częściowa, czy całkowita, a jeżeli tak to na jaki okres. Biegli lekarze specjaliści z zakresu neurochirurgii, neurologii i ortopedii w opinii z dnia 10 grudnia 2013 r. stwierdzili, że podzielają opinię Lekarza Orzecznika ZUS oraz Komisji Lekarskiej ZUS, co do braku podstaw do orzeczenia długotrwałej niezdolności do pracy. Zdaniem biegłych dolegliwości bólowe kręgosłupa i kolana mogą być leczone w ramach czasowych zwolnień lekarskich (opinia biegłych k. 77-79 a.s.).

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 13 stycznia 2014 r. dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy specjalistów z dziedziny kardiologii i otolaryngologii w celu ustalenia, czy wnioskodawczyni utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, czy jest to niezdolność częściowa lub całkowita, jeżeli tak to na jaki okres, ze wskazaniem jaka jest początkowa data tej niezdolności. Biegły sądowy z zakresu otolaryngologii rozpoznał u odwołującej niedosłuch prawostronny, szumy uszne oraz zawroty głowy w wywiadzie. Ponadto biegły rozpoznał zaburzenia równowagi o charakterze ośrodkowym. Nie stwierdził jednak niezdolności do pracy zarobkowej z przyczyn laryngologicznych. Biegły sądowy z zakresu kardiologii stwierdził natomiast zespół wąso-waginalny i zaburzenia przewodzenia serca z pojawiającym się blokiem przedsionkowo-komorowym II. Stwierdził ponadto, że wymagany jest dalszy nadzór i diagnostyka, natomiast odwołująca nie spełnia kryteriów niezdolności do pracy (opinia biegłego k. 136-18 a.s.).

W dniu 4 sierpnia 2014 r. wpłynęła opinia uzupełniająca biegłych lekarzy sądowych z zakresu neurochirurgii i neurologii. Odwołująca dostarczyła kartę informacyjną leczenia na Oddziale Neurochirurgicznym w G.. Dołączyła również dokumentację z (...) do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności z dnia 10 października 2013 r. Do dnia 31 grudnia 2014 r. ubezpieczona została uznana za osobę o znacznym stopniu niepełnosprawności, niezdolną do

zatrudnienia z koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Biegli sądowi doszli do wniosku, że przy sprzecznej dokumentacji medycznej, czy też skrótowych badaniach neurologicznych należałoby zbadać odwołującą przez biegłych sądowych w siedzibie Sądu (opinia uzupełniająca k. 195-196 a.s.).

W dniu 2 października 2014 r. do tut. Sądu wpłynęła opinia uzupełniająca biegłego z zakresu ortopedii i traumatologii. Biegły nie znalazł podstaw do zmiany opinii głównej. Dołączona dokumentacja nie dawała podstaw do uznania odwołującej za osobę niezdolną do pracy w okresie ostatniego orzekania rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, tj. kwiecień - maj 2013 r., natomiast aktualna zdolność do pracy wymagała oceny biegłego sądowego z zakresu neurologii - neurochirurgii (opinia uzupełniająca k. 209 a.s.).

W dniu 7 listopada 2014 r. wpłynęła kolejna opinia biegłych sądowych z zakresu neurochirurgii i neurologii. W ocenie biegłych ze względu na stan neurologiczny opiniowana jest zdolna do pracy. W badaniu neurologicznym nie stwierdzono objawów świadczących o uszkodzeniu ośrodkowego układu nerwowego, w tym piramidowego (opinia biegłych k. 227, 228 a.s.). W dniu 1 marca 2015 r. wpłynęła opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii, który wskazał, że leczenie lewego stawu krzyżowo-biodrowego spowodowało okresowe pooperacyjne pogorszenie sprawności odwołującej. Konieczne było również pooperacyjne systematyczne usprawnianie, co dodatkowo ograniczyło możliwość wykonywania przez odwołującą zatrudnienia. W ocenie biegłego, odwołującą uznaje się za osobę całkowicie niezdolną do pracy od dnia 26 czerwca 2014 r. do 31 maja 2015 r. (opinia biegłego k. 263 a.s.). W dniu 8 września 2015 r. biegli z zakresu neurochirurgii, ortopedii i neurologii wyrazili opinię odpowiadającą na pytanie z Sądu, zawarte w postanowieniu z dnia 25 czerwca 2015 r. Na podstawie analizy dostępnej dokumentacji i badania opiniowanej stwierdzili, że nie widzą podstaw do orzekania niezdolności do pracy w okresie od 1 kwietnia 2013 r. do 16 września 2013 r. (opinia biegłych k. 327-328 a.s.).

Na rozprawie w dniu 20 listopada 2015 r. Sąd dopuścił dowód z łącznej opinii innych biegłych lekarzy ortepedy, psychiatry i psychologa, ze szczególnym uwzględnieniem czy możliwym jest z punktu widzenia medycznego, aby odwołująca, która była uznana za całkowicie niezdolną do pracy odzyskała zdolność do pracy na okres od 1 kwietnia 2013 r. do 6 września 2013 r., a następnie stała się ponownie całkowicie niezdolna do pracy (protokół z dnia 20 listopada 2015 r. k. 390-392 a.s.). W dniu 11 stycznia 2016 r. wpłynęła opinia biegłego sądowego psychiatry, który rozpoznał u A. A. zaburzenia adaptacyjne, które wymagają systematycznego leczenia i wsparcia psychologicznego, ale mierne obniżenie nastroju uwarunkowane sytuacyjnie nie uzasadniało uznania odwołującej za osobę niezdolną do pracy całkowicie lub częściowo, jak również w przeszłości nie była ona osobą niezdolną do pracy z przyczyn psychiatrycznych (opinia biegłego k. 404 a.s.).

W dniu 23 lutego 2016 r. wpłynęła opinia biegłego ortepedy, który rozpoznał dyskopatię kręgosłupa. Analiza dokumentacji i przeprowadzone badania pozwoliły stwierdzić, że A. A. jest całkowicie niezdolna do pracy od dnia 17 września 2013 r. do dnia 26 czerwca 2014 r. Biegły w swojej opinii zauważył, że w czasie hospitalizacji w Klinice (...) w okresie od dnia 27 lutego 2014 r. do dnia 7 marca 2014 r. w wykonanych badaniach nie występowały odchylenia, które uzasadniałyby niezdolność do pracy, a dodatkowo nie stwierdził u odwołującej niezdolności do pracy po dniu 1 kwietnia 2013 r. Biegły podkreślił również fakt, że medycznie uzasadnione jest, aby po dniu 1 kwietnia 2013 r. odwołująca uzyskała zdolność do pracy, z uwagi na intensywność jej leczenia, a zachorowanie we wrześniu 2013 r. miało charakter nagły (opinia biegłego k. 409, 411 a.s.).

W dniu 17 marca 2016 r. wpłynęła opinia biegłego sądowego psychologa, w której wskazano, że odwołująca cierpi na obniżenie nastroju spowodowane trudnościami adaptacyjnymi co objawia się smutkiem, koncentracją na lękach i obawach, poczuciem zmęczenia, niemożności i braku celów życiowych. Z tego powodu odwołująca wymaga specjalistycznego leczenia farmakologicznego wspomaganego psychoterapią, jednak aktualny stan odwołującej nie jest przesłanką do uznania jej za osobę niezdolną do pracy nawet częściowo (opinia biegłego k. 431 a.s.). W dniu 29 marca 2016 r. wpłynęła opinia uzupełniająca biegłego ortepedy, w której biegły podkreślił, że choroba kręgosłupa rozwija się stopniowo. Rozwój dyskopatii miał charakter stopniowy i w 2015 r. było konieczne zastosowanie leczenia operacyjnego, które w chwili obecnej jest powodem całkowitej niezdolności do pracy. Natomiast rodzaj

przeprowadzonej operacji kręgosłupa lędźwiowego w 2015 r. nie stanowi o tym, czy odwołująca była po dniu 1 kwietnia 2013 r. niezdolna do pracy czy nie (opinia uzupełniająca k. 437-438 a.s.).

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego, Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że wszystkie opinie wydane przez biegłych wskazanych powyżej specjalności są wiarygodne, zaś aktualny stan zdrowia ubezpieczonej uzasadnia przyznanie na jej rzecz prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W tym względzie, Sąd Okręgowy miał na uwadze, że skoro odwołująca stała się ponownie całkowicie niezdolna do pracy to koniecznym było dokonanie zmiany zaskarżonej decyzji i przyznanie jej prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy od dnia 1 kwietnia 2013 r. do 30 kwietnia 2015 r. Zdaniem Sądu okres, w którym odwołująca powinna otrzymać możliwość i prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy to okres od 1 kwietnia 2013 r. do 28 lutego 2014 r. Od dnia 1 marca 2014 r. odwołująca uzyskała ponownie prawo do świadczenia w oparciu o decyzję z dnia 7 lipca 2014 r.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.. Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i (...), wyrokiem z dnia 19 grudnia 2017 r. oddalił apelację. W tej sytuacji, po wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 grudnia 2017 r. wydanym w sprawie o sygn. akt III AUa 1030/16, który wpłynął do organu rentowego wraz z aktami sprawy w dniu 19 kwietnia 2018 r., w dniu 15 maja 2018 r. wypłacono należne wyrównanie.

W dniu 29 grudnia 2017 r. odwołująca A. A. wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę na jej rzecz odsetek od zaległego świadczenia rentowego, wskazując, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w jego wypłacie. Rozpoznając powyższy wniosek, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., w dniu 27 kwietnia 2018 r. wydał decyzję, znak: (...) mocą, której odmówił przyznania na jej rzecz prawa do ww. odsetek argumentując powyższe tym, że organ odwoławczy nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania przedmiotowej decyzji. (k. 6, 11 a.s.).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego, A. A. złożyła odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (k. 3-4 a.s.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach sprawy o sygn. VII U 1638/13, w tym na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach rentowych odwołującej. Ich autentyczność, jak również zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania, dlatego też Sąd uznał je za pełnowartościowy materiał dowodowy, mogący stanowić podstawę czynienia ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. A. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 27 kwietnia 2018 r., nr: (...), jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że stan faktyczny niniejszej sprawy, rozumiany jako przebieg postępowania dotyczącego decyzji z dnia 27 kwietnia 2018 r., jest bezsporny. Wszelkie okoliczności faktyczne, leżące u podstaw rozstrzygnięcia decyzją z dnia 23 maja 2013 r., znak: (...) -1/20, o odmowie prawa do renty były znane organowi już wówczas i żadne nowe okoliczności nie zostały ustalone przed Sądem II instancji. Tym samym organ rentowy nie miał podstaw do odmowy wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia emerytalnego za okres od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia 16 września 2013 r., skoro opóźnienie powstało wskutek okoliczności, za które odpowiedzialność ponosi organ rentowy, tj. wskutek błędnej oceny materiału dowodowego poprzez nieprzyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 300 ze zm.) jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany

do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Cytowany przepis stanowi podstawę do przyznania osobie ubezpieczonej odsetek, w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego, w razie nie ustalenia dla niej w terminie prawa do świadczenia lub też jego nie wypłacenia. Ustawodawca zastrzegł jednakże, że nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłacie świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności.

W przypadku świadczeń rentowych terminy ustalenia praw do tych świadczeń lub ich wysokości określa art. 118 ust. 1 i ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 39). Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W myśl natomiast ust. 1a art. 118 ustawy w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Z treści tych przepisów wynika, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma 30 dni na wydanie prawidłowej decyzji licząc od chwili wyjaśnienia ostatniej niezbędnej okoliczności, rozumianej jako ostatni fakt konieczny, z punktu widzenia przesłanek nabycia prawa, do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. W przypadku, gdy prawo zostaje przyznane orzeczeniem Sądu ww. 30-dniowy termin jest liczony od momentu doręczenia wyroku, ale jedynie wówczas gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy, termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. Przez nieustalenie prawa do świadczenia, o którym mowa w art. 85 ustawy systemowej należy rozumieć zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2001 r., II UKN 402/00).

W wyroku z dnia 25 stycznia 2005 r. w sprawie I UK 159/04 Sąd Najwyższy stwierdził że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. W tym przypadku zachodzi sytuacja, gdy do wydania przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia doszło pomimo, że było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem. Jednocześnie użyty w przepisach zwrot „okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności”, jako wyłączający obowiązek wypłaty odsetek należy rozumieć w ten sposób, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn, niezależnych od ZUS (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2012 r., III UK 110/11). Jednocześnie należy podnieść, że brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o której mowa w art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2011 r., I UZP 2/11).

W judykaturze dokonuje się kwalifikacji błędów organu rentowego na błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Błąd w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa ma miejsce wówczas, gdy organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą ustalenia prawa, z uwagi na błędną interpretację relewantnych przepisów prawa w prawidłowo ustalonym stanie faktycznym. W takiej sytuacji sąd nie uzupełnia ustaleń faktycznych dokonanych przez organ

rentowy. Natomiast do błędu w ustaleniach faktycznych dochodzi wówczas, gdy przyznanie prawa do świadczenia nastąpi na skutek ustaleń faktycznych sądu, a jednocześnie ZUS mógł w ramach przyznanych mu kompetencji w pełni ustalić potrzebny stan faktyczny. Innymi słowy, w sytuacji gdy zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami, co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, iż opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2009 r., I UK 345/08).

Nie ulega żadnym wątpliwości, że dowody pozwalające na ustalenie uprawnień wnioskodawczyni do renty z tytułu niezdolności do pracy, w szczególności dokumentujące stan jej zdrowia, zostały złożone przez ubezpieczoną już na etapie postępowania rentowego. Skoro zatem wnioskodawczyni na etapie postępowania przed organem rentowym złożyła dokumentację, która pozwalała ustalić jej prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy, to daje to podstawę do uznania, że organ rentowy odmawiając ubezpieczonej prawa do ww. świadczenia postąpił niezgodnie z prawem.

Powyższe oznacza, że organ rentowy rozpoznając wniosek rentowy skarżącej dokonał błędu w ustaleniach faktycznych, co do wpływu stanu zdrowia wnioskodawczyni na jej zdolność do pracy, zgodnie z posiadanymi przez nią kwalifikacjami zawodowymi oraz wpływu tychże schorzeń na możliwość jej przekwalifikowania zawodowego, co świadczy o jego winie. W ramach bowiem przyznanych mu kompetencji przy rozpoznawaniu wniosków rentowych, organ rentowy mógł w oparciu o zgromadzoną dokumentację medyczną, badanie przedmiotowe skarżącej i wywiad zawodowy, wydać decyzję o przyznaniu świadczenia rentowego. O winie organu rentowego rodzącej odpowiedzialność za nieustalenie prawa do świadczenia (a w zasadzie nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia) można mówić wówczas, gdy w oparciu o dostępne organowi rentowemu dowody (w szczególności zgromadzone w aktach rentowych) można było jednoznacznie rozstrzygnąć o przysługiwaniu zawnioskowanego świadczenia. Podobne stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Krakowie w wyroku z dnia 10 lipca 2013 r. (III AUa 1516/12) i w wyroku z dnia 16 kwietnia 2013 r. (III AUa 1460/12), a także Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 30 października 2013 r. (III AUa 254/13). W rozpoznawanej sprawie taka sytuacja miała miejsce, gdyż wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia o uprawnieniu ubezpieczonej do świadczenia rentowego były znane i zostały wyjaśnione już na etapie postępowania przed organem rentowym. Wskazać również należy, że w chwili wydania decyzji z dnia 23 maja 2013 r. po stronie skarżącej nie występował obowiązek wykazania żadnych innych dodatkowych okoliczności uzasadniających jej wniosek rentowy, gdyż organ rentowy dysponował kompletnym materiałem (dokumentacja medyczna, badanie skarżącej i wywiad zawodowy) pozwalającym na wydanie decyzji zgodnej z prawem. Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego należy przyjąć, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za niewypłacenie świadczenia rentowego w spornym okresie czasu. Wysokość tego świadczenia była znana. Ustalony był także termin płatności renty - w decyzji przyznającej prawo do renty został on ustalony na 15 dzień każdego miesiąca. Okres za który należą się odsetki wynika z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 01 lutego 1999 r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 1999 r. Nr 12, poz. 104). W myśl § 2 ust. 1 tego rozporządzenia odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń – do dnia wypłaty. Ten przepis prawny jest podstawą zasądzenia odsetek do dnia zapłaty świadczenia rentowego. Data początkowa odsetek od poszczególnych miesięcznych świadczeń wynika z § 2 ust. 4 powołanego rozporządzenia, w myśl którego, okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy w oparciu o treść art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującej A. A. prawo do odsetek z tytułu wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od dnia 1 kwietnia 2013 r. do dnia 16 września 2013 r., o czym orzekł w pkt. 1 sentencji wyroku.

Sprawę w zakresie zadośćuczynienia w kwocie 15.000,00 zł Sąd Okręgowy przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Legionowie I Wydziałowi Cywilnemu jako właściwemu miejscowo i rzeczowo do rozpoznania powyższego roszczenia zgodnie z treścią art. 200 § 1 k.p.c., o czym orzekł w pkt. 2 wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

M.St.